

อสม.

อาสาสมัครสาธารณสุข มีวินัย อุดมการณ์ ของเหล่า อสม. หรืออาสาสมัครสาธารณสุขทั่วทั้งประเทศเปล่งพลังตั้งเช่น สีแดง แทนความหมายว่า เสียสละ และสีน้ำเงิน แทนความหมายว่า อุดหนุน ขับเคลื่อนกลไกสุขภาพด้วยเครือข่ายสุขภาพ ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ สิ่งที่น่าจับตามองก็คือ เมื่อ อสม. เกิดขึ้นพร้อมกับการเคลื่อนไปของงานสาธารณสุขมูลฐาน

อสม. ย่อมาจาก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อสม. หมายถึง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชนที่ได้รับการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขด้วยความเสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดูแล ให้ความแนะนำ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยเพื่อสุขภาพของตนเอง ตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้ที่จะทำหน้าที่ อสม. ได้นั้นนอกจากจะมีคุณสมบัติตามที่กำหนดแล้ว จะต้องผ่านการคัดเลือกอีกด้วย

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ทั่วประเทศ ให้ปฏิบัติงานเชิงรุกด้านส่งเสริมสุขภาพในชุมชน พร้อมทั้งจัดให้มีค่าตอบแทนให้ อสม.ผู้ปฏิบัติงานคนละ 600 บาทต่อเดือน

บทบาทหน้าที่ของ อสม.

ตามมาตรฐานการสาธารณสุขมูลฐาน

- ๑) เป็นผู้สื่อข่าวสารสาธารณสุขระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในหมู่บ้าน
- ๒) เป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ในเรื่องต่างๆ ๑๔ องค์ประกอบของงานสาธารณสุขมูลฐาน
- ๓) เป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วยและการติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิด ฤงยางอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ
- ๔) หมุนเวียนกันปฏิบัติงานที่ สสมช. ในการ
  - จัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน
  - ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของหมู่บ้านชุมชน
  - ให้บริการที่จำเป็นใน ๑๔ กิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

๕) เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้าน เช่น ในเรื่องโภชนาการขาดสารอาหารและขาดธาตุไอโอดีน เรื่องอนามัยแม่และเด็ก โดยติดตามหญิงมีครรภ์ให้มาฝากท้องและตรวจครรภ์ตามกำหนด การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ติดตามให้มารดานำเด็กไปรับวัคซีนตามกำหนด และการเฝ้าระวังเรื่องโรคประจำถิ่น เป็นต้น

๖) เป็นผู้นำในการบริหารจัดการวางแผนแก้ปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยใช้งบประมาณที่ได้รับจากกระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลหรือจากแหล่งอื่นๆ

๗) เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขของชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. (จปฐ.) และรวมกลุ่มในการพัฒนาสังคมด้านต่างๆ

๘) ดูแลสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน โดยเป็นแกนนำในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กระตุ้นให้มีการวางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขของหมู่บ้าน

อสม.กับการป้องกันควบคุมโรค

- เฝ้าระวังโรค
  - รู้การเกิดโรค รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ทำให้ป้องกัน ควบคุมโรคได้ทันเวลาที่ ก่อนที่โรคจะแพร่กระจาย
- ป้องกันโรค
  - ป้องกันไม่ให้เกิดโรค หรือลดความรุนแรงของโรค
- ควบคุมโรค
  - ควบคุมโรคให้ลดลง หรืออยู่ในวงจำกัด ไม่ให้แพร่กระจาย

ป้องกันแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

ให้บริการสาธารณสุข

รณรงค์ป้องกันโรค

พัฒนาความรู้

ป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมสุขภาพ

อสม. กับ 14 บทบาท

1. การสุขศึกษา : ถ่ายทอดความรู้ และแจ้งข่าวการระบาด (โดยจะต้องผ่านการอบรมฯ ตามเกณฑ์หลักสูตรของกระทรวงสาธารณสุข)
2. การโภชนาการ : ภาวะทุพโภชนาการ (เด็กแรกเกิด - 4 ปี ,หญิงตั้งครรภ์) ในอดีตปัญหาที่สำคัญ คือ เด็กขาดสารอาหาร อสม.เข้ามามีบทบาทในการสำรวจ ติดตาม ดูแล และให้คำแนะนำในการดูแลกลุ่มเด็กดังกล่าว
3. จัดหาน้ำสะอาด และสุขาภิบาลเบื้องต้น : ฝ.33 ,ส้วม 100% และ การกำจัดขยะ
4. การอนามัยแม่ และเด็ก และการวางแผนครอบครัว

5. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน : แรกเกิด - 5 ปี ,เด็กวัยเรียน และหญิงตั้งครรภ์ (ครอบคลุม 100%)
6. การควบคุม และป้องกันโรคประจำท้องถิ่น : กองทุนฯ ควบคุมโรค, X-rays พื้นที่ แจ้งข่าวการเกิดโรค
7. การรักษาพยาบาลเบื้องต้น : ไข้หวัด ท้องเดิน บาดแผลเล็กน้อย และคัดกรองผู้ป่วยเบาหวาน ความดันโลหิตสูง
8. จัดหายาที่จำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน : จัดตั้งกองทุนยา และเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน
9. การทันตสาธารณสุข : เด็กวัยเรียน คัดกรอง ส่งต่อ แนะนำการแปรงฟัน
10. การส่งเสริมสุขภาพจิต : โรคจิต ลมชัก ปัญญาอ่อน และผู้พิการ
11. การป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ : ความรู้ แนะนำปรึกษา ครอบครัว และชุมชน
12. การป้องกัน และควบคุมอุบัติเหตุ อุบัติภัยและโรคไม่ติดต่อ
13. การป้องกัน และแก้ไขมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษเป็นภัย : การตรวจคุณภาพน้ำ สารเคมีตกค้างในเกษตรกร
14. การคุ้มครองผู้บริโภค : การเลือกซื้ออาหาร และผลิตภัณฑ์ทางสุขภาพ การเฝ้าระวัง และเก็บอาหารส่งตรวจสารปนเปื้อนต่างๆ

อสม. กับ สุขภาพของประชาชน 11 ประการ

1. แม้เราเป็นชาวบ้าน เราก็สามารถดูแลตนเองได้
2. สุขภาพดีเริ่มที่บ้าน
3. สุขภาพดี ถ้าอยากได้ต้องช่วยกันสร้าง
4. กันไว้ดีกว่าแก้ แยกแล้วแก้ไม่ทัน
5. กินอาหารครบ 5 หมู่
6. ออกกำลังกายอย่างน้อยวันละ 30 นาที
7. ยิ้มบ่อยๆ สุขภาพจะดี
8. อาบน้ำอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
9. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
10. ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ลิตร
11. นอนกางมุ้ง ยุงไม่กัด

คู่มือประชาสัมพันธ์การปฏิบัติ หน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ตำบลหัวเตย

ด้วยความปรารถนาดีจาก

ฝ่ายพัฒนาสังคม

สำนักงานปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเตย

[www. Huatoei.go.th](http://www.Huatoei.go.th)

โทร 077380782